

ETH DIARI

Numerò 10
Dimars 19 de gèr 1999

HUELHETON

DIARI

D'ARAN

Prètz: 50 pessetes

EXIT DERA CORSA EN PLAN DE BERET DERA LIGA CATALANA DE LUGES DAMB GOSSETS.

*ERA FAMILHA TERRÉ DETH CLUB CAEI PRUMÈRS
ENA SUA CATEGORIA*

Bona organisacion, bon temps entà córrer ena prumèra prova de nhèu dera temporada dera nauau Liga catalana de lugès damb gossets e pulka escandinaua, celebrada aquesta dimenjada en Plan de Beret. Dilhèu, ua corsa pòc ludenta en chò que tanh ara participacion, pr'amor qu'es auti ans i auien auut 90 participaires e aguest viatge n'i agueren 65; eth motiu siguec qu'en Barcelona i auie era presentacion dera corsa Pirena. Ath delà, vos rebrebmam qu'enes corses de tèrra tostemps i an auut uns 100 participaires.

Moltes categories damb moltes modalitats, qu'ena edicion d'ETH DIARI de dissabte presentèrem plan estenudaments, e aué sonque destacaram bèra qestion dera classificacion dera corsa Plan de Beret d'enguan, que pogue interessar as nòsti lectors:

Es equips aranesi agueren un bon papèr, concretaments, Enric Terré Cardoner deth Club Aranés d'Espòrts d'Luèrn (CAEI) quedèc prumèr ena categoria SJ Skijoring damb un temps de 39 minutas 9 segons en prumèr torn, e 41 minutas 40 segons en segon torn. Era corsa de dus torns ei dus viatges eth circuit de 10 Km. Era especialitat d'esquí joring ei aquera ena qu'es gossets van estacadi directaments pera cintura.

Santi, un aute frai Terré, tamben deth CAEI, quedèc prumèr ena categoria de pulka escandinaua damb un temps totau d'1 ora 7 minutas e 35 segons.

Un aute participaire d'un club aranés -CAEI- siguec Albert Grados Riu, que quedec quatau ena categoria C, chò que vò dèder damb luja e gossets huskies, damb un temps de 53 minutas e 31 segons.

En aguesta corsa eth mès rapid de toti, sense auer en compde es categories, siguec Miquel Àngel Martínez der equip KOBALAQ-ALIPAC e deth club Mushing, que hec un temps recòrd ena prova de 21 minutas 24 segons en prumèr torn, e de 22 minutas en segon.

Cau remercar era grana competitivitat ena corsa e en totes es categories; per exemple, per quate segons Pere Pons e Esther Sánchez se disputèren eth prumèr e dusau lòc, respectivaments, ena categoria C2.

Pòt semblar un espòrt dur era luja damb es cans, mès en Plan de Beret tanben agueren era categoria infantiu, qu' aguec un bon papèr. Cau soslinhar a Alex Pons, der equip Purina e del club Drac, que quedèc prumèr damb 1 ora 43 minutas e 42 segons.

FÓTBOL DERA DIMENJADA

Aguesta dimenjada eth temps hec ua mala hèita a toti es partits de fòtbol que se jogauen dissabte o dimenge en Vielha, per açò toti es partits qu'èren progamadi entàs diuèrses categories dera Escòla de Fòtbol dera Escòla Municipau Esportiu de Vielha-Mijaran sigueren remetudi tath pròplèu dissabte, s'eth temps e er estat des camps ac permet. Ena madeisha entremieja se trobèc eth **FC Vielha** que jogue ena **"2au Division Poule B"** dera Liga francesa, e pr'amor der estat deth camp de Vielha, tamb aigua e nhèu, s'auèc de suspèner eth partit contra eth **Saint Tlancard**.

Es partits que se joguèren son es següenti:

Ena Liga francesa **"1a Division Poule A"**
FRANQUEVIELLE 0 UD BOSSÒST 5
Ena Liga francesa **"Promotion Poule A"**
LANDORTHE 9 AR LES 1
Jogat ena poblacion d'Estancarbon.

Centre d'estudis VIVÊNCIA ARANESA: Aula Euròpa des Pirenèus

telefon 973 641772

ETH FISCAU DEMANE ERA EXTRADICION DE PINOCHET PERQUE ES ASSASSINATS E TORTURES "NON SON ACTES D'ESTAT"

*Eth jutge Baltasar Garzón assistís as audiéncias.
Per prumèr còp Chile participe judíciaument en aguest cas.*

LONDRES (Agéncies). Era vista entà decidir s'eth generau Pinochet gaudís d'immunitat pes actes hèts quan siguec cap d'Estat an començat aué tamb es arguments deth fiscau Alun Jones, qui considèra qu'eth "contèxte deth cas a cambiat completament perque ara existís era autoritat deth ministre der Interior, Jack Straw" entà amiar tà deuant eth procès d'extradicion.

Segontes Jones, que s'a volgut auançar as arguments que presentarà enes pròplèus dies eth Govèrn de Chile, aguest ei un procès que "non ei dirigit contra un Estat, senon contra ua persona concreta" pes actes criminaus hèti pendent eth sòn mandat, qu'includissen assassinats, raptés e tortures, e que non pòden pas considerà-se actes d'Estat.

Jones enumerèc quauques afirmacions com es que seguissen: "Non se pòt pas dèder: è torturat entà arténher un ben major; è torturat entà mielhorar era economia; è torturat sonque eth minim e de besonh; è torturat mès qu'è ajudat eth Reine Unit ena guèrra des Malvinas".

Aguesta darrèra afirmacion hec encolerir eth president deth Tribunau des sèt Lòrs, Lòrd Brown Wilkinson, que demanèc a Jones que non desvirèsse era atencion deth cas. Jones, ère acompanyat pes components deth sòn equip e deth jutge Baltasar Garzón, que seguic era vista amassa tamb ua arreviradora que li explicaue coma transcorrie era session.

Conspiracion anteriora

Eth fiscau a parlat deuant eth Tribunau sus "era conspiracion entà torturar, segrestar e assassinar anteriora ara data ena que se pòt dèder que Pinochet ère cap d'Estat". Segontes Jones, "Pinochet siguec d'acòrd tamb un numerò de 'figures' militars", entà hèr quèir govèrns e "tamb un acòrd desseparat o collaterau, acordèren gahar e torturar aqueri que se i opausauen, en bèth cas pendent ans, o aqueri que se podien opausar ada eri".

"Aguestes tortures sigueren contra òmes, hemnes, mainatges e adolescents. Acordèren qu'es tortures includissen violacions, d'autes faïçons de delictes sexuaus e umiliacions", a dit. Jones a explicat que "aguesta conspiracion siguec heta en Chile e en païsi estrangèrs. Es victimes desapareisherèn, sigueren torturades e assassinades en Chile, Argentina, Oroguai, Paraguai e Bolívia

com a part d'aguesta conspiracion".

Tanben a soslinhat que "s'assassinèren personas en Estats Units e i auèc actes entà conspirar en Espanha, Portugal e Itàlia" e a argumentat que "encara qu'enes leis britaniques es caps d'Estat gaudissen d'immunitat, aguesti actes sigueren planejati abantes deth còp".

Ath delà, a dit que "non ei pas part des foncions de cap d'Estat cométer aguestes atrocitats". Jones subergés que non les correspon as sèt Lòrs en aguest judici considerar "er efècte qu'aguest procediment aurà en Chile, es opinions que considèren qu'ei un ahèr intèrn o qu'afècte ara estabilitat deth país latinoamerican e eth possible conflicte que podesse ocasionar enes relacions internacionaus".

Enquiath pròplèu dimars

Es audicions se celebraran enquiath pròplèu dimars, mès se poderien perlongar dempús aguesta data, segon a hèt a saber eth Comitè Judiciu dera Cambra des Lòrs, era mès nauta instància judiciu britanica. Tot ath long dera setma-

(Contunhe darrèr)

Es jutges dera Cambra des Lòrs britanica encargadi de revisar eth cas.

EDITORIAU

SOSCRIPCIONS

En ETH DIARI i a fòrça causes qu'encara s'improvisen e son gahades tamb esplinques d'estèner; es soscrIPCions deth diari ena Val n'ei ua d'aguestes.

Prumèr comencèrem ua campanha entà dar a conèisher eth diari e potenciar era campanha de soscrIPCions, en tot profitar es vacances de Nadau. Alavetz siguec quan er Ajuntament de Vielha mos proïbic, per escrit e oficiaument, mèter ua pancarta quin siguesse en carrèr -ei un tèma que bèth dia tractaram prigondament en tot explicà-ne era actitud der alcalde e des

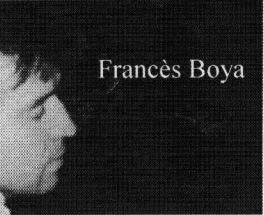
(Contunhe darrèr)

Eth pròplèu dia 25 de gèr que comence eth

CORS DE GESTION COMERCIAU E ATENCION ATH CLIENT

Cors de reciclatge amiat entàs professionals joeni e adults que volguen aprèner es tecnicas mès modèrnes dera comunicacion e venda. Cors de 20 ores, de deluns a diuèndres pendent dues setmanes (deth 25 de gèr enquiath 5 de hereuèr). Des 19 enquiàs 21 ores enes locals deth centre en Vielha. Professor: J-R Colomines-Companys (Es classes seràn en catalan). Entà inscripcion e matricula cau trucar pes tardes ath telefon 973 64 17 72.

COLLABORACIONS PERSONAUS

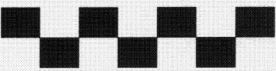
Francès Boya

È m un país joen e es nòstes admi-nistracions tanben en son, donc qu'ad-ministrar es pògui sòs que mos dan non ei causa facil. To-tun, es lèu ueit ans de Conselh Generau mos permeten hèr ua uelhada ath foncionament dera nòsta institucion en un àmbit que, per auer era competència traspassada,des de hè autanti ans, mos aurie de perméter critàris plan mès definitis de çò que semble èster era actuau linha politica de Convergència Demo-cratica. Aran a perdut en aguesti ans tota possibilitat d'impulsar era cultura des der àmbit municipau, ei a díder, des des ajuntaments. Es qu'auem responsabilitats en aguesti airaus sa-bem era contèsta, per cèrt, tot soent damb bèth shinhau d'ironia, as nòstes demanes d'a-juda ena Generalitat : "*Aquesta competència està traspassada*"...Alavetz que cau adreça-se ath Conselh. Era mia experiéncia en aguest

QUI HÈ ERA CULTURA...?

sentit non ei guaire positiua, totun,pòt èster qu'es demanes que des de Les auésquem hèt ath Conselh non siguen o non agen volut ès-ter considerades. Mès, non se tracte d'avalor-ar un cas concrèt, senon d'ua mancança que se percep ara ora de voler saber quina politi-ca culturau s'impulse des dera institucion e coma se canalisen es sòs qu'an de hèr possi-bla aguesta politica. Cap ajuntament d'Aran sap aué per aué tà qué pòt e tà qué non pòt demanar ajudes en àmbit dera cultura. O ce que serie çò de madeish, tot ei sus- ceptible d'èster subvencionat... Ath mèn parèr, era prioritat culturau ei era de hornir es mieis tà qu'era nòsta societat pogue créisher culturaument mès, ath madeish temps, mos cau tanben poder èster creadors dera nòsta pròpia cultura damb tota era di-mension dera paraula. E non servís convertir eth departament de cultura en agéncia der es-pectacle que se limite a comprar o a promo-cionar sonque determinadi airaus e perso-nes... Aquèrò ja ac poderfem hèr des des ajuntaments e eth nepotisme serie de mès bon

controlar pes ciutadans. Des deth Conselh, eth rèpte a d'èster trobar era complicitat dera societat aranesa e incentivar a toti aqueri que vòlen èster actius ena creacion culturau, ente-nuda tanben, com motur de relacion sociau e coma afirmacion de pòble, de país que vò créisher ena sua vessant mès umana. Evidentment,èm pògui e es nòstes possibili-tats de projectar era creacion pròpria son li-mitades. Totun, ben utilizadi, e sòs de qué se dispòsen tad aguesti ahèrs poderien dar plan mès de jòc s'es crtèris siguessen d'ajuda a to-tes es iniciatiues pròpies deth territòri e non tant destinades a promocionar er espectacle forani tà enluernament de toristes. Non serie de mès que damb eth nau an arri-bèssen nauai aires e es ahèrs com era cultura recebessen un tracte imaginatiu a on, ath marge des opinions politiqes, poguessen es-tablir un marc que servísse a toti aqueri que siguen disposadi a trabalhar des deth sòn ai-rau en favor deth país.

ETH FISCAU DEMANE ERA EXTRADICION DE PINOCHET PERQUE ES ASSASSINATS E TORTURES "NON SON ACTES D'ESTAT" (CONTUNHACION)

na es magistradi escotaràn es testimònis favorables e contraris ar excap der Estat chilèn (1973-1990). Es sèt jutges encargats dera revision deth cas començaràn es sues audicions tamb es argu-ments des advocats en representacion des autoritats espanhòles, que demoren jutjar er excap d'Estat chilèn per violacions as Drèts Umans hètes jos era dictadura, de 1973 enquia 1990. Entre eri escotaràn es arguments des advocats d'Amnistia Internacionau e d'outes cinc organisa-cions de defensa des Drèts Umans e de familhars de desapareishudi pendent era dictadures de Pinochet. Amnistia allegarà que "es crims contra era umanitat aurien de poder èster jutjadi en quincevolh lòc", coma declarèc un des advocats, Geoffrey Bindman. "Non aurie d'existir cap d'amagader, cap d'escapader entà qui ei responsable de tortures, se-grestri o assassinats dera magnitud que se li repròche ath generau Pinochet", a declarat

Bindman ara BBC. Eth Govèrn chilèn tanben serà demanat coma testimoni, non entà "aufrir un escut personau" a Pinochet, senon entà defèner era sobirania de Chile e era sua capacitat entà jutjar es sòns ciu-tadans, siguen qui siguen. Ei eth prumèr viatge que Chile participe en aguest cas a nivèu judi-ciau. Enquia ara, es sues intervencions an estat sonque diplomatiques. Dempús escotar aguesti testimònis, atau com es arguments des defensors de Pinochet e dera fis-calia que represente ath Govèrn espanhòu, qu'a sollicitat era extradicion contra eth generau, es magistrats fixaràn probablament un plaç entà balhar eth sòn veredictè. Eth jutge Baltasar

AGENDA

13.30/15.30 ores Esquí Esportiu. Pròves de mate-riau dera casa Salomon. Inscripcions Sports

19 ores Darrèr dia entà inscriuè-se ara CAR-RERA SETMANA deth Sta-dium de Baquèira (era corsa ei dijaus). Lòc d'inscripcion: ofi-cina informacion Baquèira.

22,30 ores Cine Vielha: *La niña de tus ojos*.

23/2 ores Musica en dirècte en Tiffany's. Va-quèira.

Garzón assistirà as audiéncias. Era prumèra decision des lòrs magistrats, que remiren era immunitat a Pinochet, siguec anulada quan se revelèren es ligams d'un des jutges tamb Amnistia Interna-cionau, ua des parts en cas. S'aguest viatge es jutges decidissen confirmar era deci-sion des sòns parellhs, eth procediment d'extradicion deth generau Pinochet poderà seguir eth sòn cors. En cas contrari, er exdictador demorarie en libertat e poderie tornar entà Chile ben lèu.

EDITORIAU (Contunhacion)

regidors dera oposicion. Tanben siguec era actitud deth baile de Naut Aran, en repòrt a ua demanda de publicitat en ca-rrière; ua mòstra de coma non se pòden hèr es causes: aguesta alcaldia hec a ser-vir eth silenci administratiu ara nòsta de-manda oficiau, qu'auiem hèt a trauèrs d'ua instància, e eth resultat siguec que dificultèc hèr a temps era nòsta cam-panha de publicitat en carrèr. Era campanha de presentacion en carrèr anaue amassa tamb ua campanha de nor-malisacion sociau dera nòsta lengua, e hèta en cinc lengües: aranés, catalan, castelhan, euskera e galhèc, encoratjaue a toti a liéger en aranés. Deuant de tanta 'estimacion' per part d'a-guesti ajuntaments, non batalhèrem -o non ne sabèrem- e deishèrem era cam-panha en parcatge tamb era pèrta des hèstes com a ocasion unica entà publi-citar un diari com aguest. Ath delà perdèrem fòrça sòs pr'amor que ja s'auien en-cargat es pancartes e pannèus. Enquiad aci ues donades, que non dis-cutiram cercant advocats e en tot hèr re-corsi entà revisar es decisions, coma

mos diden deth consistòri estant, senon qu'ac discutiram en terren deth debat e des idies -dubèrtament- tamb es ciuta-dans deth país. A estat ua mar de contradiccions, pòurs e dobtes dera que nosati tanben n'èm co-pables, e tot açò mos obliguec a hèr un orde de prioritats. Prumèr: eth diari auie de gèsser; segon: ac auiem de hèr cada dia; tresau: abantes des nau deth maitin l'an d'auer toti es quidòsqui-libreria deth país; quatau: deishàuem en suspens es soscripcions ena Val, e cincau: sonque i aurie soscripcions dehòra era Val e se les manarie per corrèu. Dempús passada era prumèra setmana de gessuda diària deth diari e, sustot, dempús auer escotat moltes opinions deth besonh de hèr soscripcions ena Val, a compdar d'aué tornaram a montar tota era logistica entà que i age soscriptors en país, e qui en volgue èster receberà cada dia, ath long deth maitin, ETH DIARI en casa. A veir s'aguest viatge nosati, e es que mos vòlen hèr quèir, ac hèm miellhor.

CARTES ATH DIRECTOR

ARREGRAÏMENT AR ESPITAU DE VIELHA

Sr. director:
A prumèrs de deseme auérem de besonh entara mia mare dera assisténcia a domicili der Espitau de Vielha. Tan lèu ac demanèrem, sense pèrder temps siguérem atesi tamb es maximes atencions pera doctora Gil e era ATS Maria Teixidor. Non calec insistir entà que la tornèssen a veir pera tarde. Melhorèc e, passadi quate o cinc dies, patie un *derrame* cerebrau. Tornèrem a demanar ara doctora Gil, que non se hèc a demorar. Decidic que la calie ingressar perquè eth sòn estat atau ac requerie. Un còp ena planta siguec era doctora Sabaté era que se'n hec cargue. Non la deishèc ne un moment hent-li tot çò que poguec, que malerosament non servic entad arren pr'amor qu'eth sòn estat ère critic e moric as vint-e-quate ores. Manifestèi eth mèn arregraïment per totes es atencions que mos agueren totes es persones que son ath servici des malauts. Sauvi un bon rebrembe perquè son moments enes quaus era atencion umana ei tan importanta coma era dera medecina, e anèrem sobrèrs de tot.

Juanita Segura Gausac

TAULÈU D'ANONCIS
anoncis per paraules
telefon 973 641772
(Servici de franc entàs estudiant)

TOT TIPE DE TRADUCCIONS EN ANGLÈS
Telefon 610 81 18 49

DISTRIBUÏDORS
Cercam personas que volguen préner part en equip de distribuïdors d'ETH DIARI
Auem de besonh ua o dues personas tamb coche pròpri, entà despartir eth diari entre es soscriptors deth país pendent es maitins, cada dia, de dimars a dimenge.
telefon 973 64 17 72

Edite ETH DIARI
Família Colomines
Centre d'estudis VIVÈNCIA ARANESA:
Aula Euròpa des Pirinèus (Val d'Aran)
Carrèr Doctor Manel Vidal
locau num.5
(Darrèr edifici/ Ath cant der Espitau)
25530 Vielha-Val d'Aran
Telefon: 973641772
Fax: 973640871
E-mail vivenciaaranesa@ctv.es

Editor e director : Joan-Ramon Colomines-Companys.
e-mail: jrcc@apdo.com
Informatica e dessenh: Marc Colomines i Nadal.
Equip de correctors: Pilar Barés e Xavier Gutierrez.
Impression: Xerox's Document Center 220 ST d'ETH DIARI a Vielha
Tirada: 1000 exemplars.